

Kolding Social-Demokrat

Organ for det danske Arbejderparti.

Skrive!

Styrelse!

Abonnement!

Nr. 259

Abonnement: Indsendt 15 Kr. årlig.
København Postboks 112 2 Kr. Postløst.

Mandag den 6. November.

Kommunikationsselskab eller en fuld og billig Post.
Kolding Postboks 112 2 Kr. Postløst.

1905.

Mandag den 6. November 1905

Aflov Højskole.

Et 40 Aars Jubilæum

Stuehuset af en nedlagt Bondegaard er noget extra godt, naar man skal bo til Leje ude paa Landet. En Haandværker, en Øhandler, en Gartner, kort sagt, hvem der skal bruge Plads ude og inde, kan ikke let faa noget bedre og billigere.

Det var nu imidlertid et Par teologiske Kandidater, som i Aaret 1865 kom og lejede et saadant Stuehus af en nedlagt Gaard i Aflov, Malt Sogn, i det sydlige Jylland, tæt Nord for Grænsen.

Ludvig Schrøder skulde give 80 Kr. i halvaarlig Leje for den straa-tækte Længe og et nyt mindre Hus, som Ejeren forpligtede sig til at opføre. Hans Ven og Stalbroder H. Nutzhorn lejede sig ind hos en Bonde i Nabolaget. For en tredje Medarbejder, Dyrlæge R. Fenger, sattes et Kammer i Stand. Og saa, den 3. November 1865, aabnedes Aflov Højskole.

Det var maaske ikke paa selve Aabningsdagen, men i hvert Fald meget snart efter, at man under et folkeligt Møde i Skolestuen maatte brække Loftbrædderne op mellem to Bjælker for at skaffe lidt Ventilation.

Askov Højskole

— —

Et 40 Aars Jubilæum

Stuehuset af en nedlagt Bondegaard er noget extra godt, naar man skal bo til Leje ude paa Landet. En Haandværker, en Øhandler, en Gartner, kort sagt, hvem der skal bruge Plads ude og inde, kan ikke let faa noget bedre og billigere.

Det var nu imidlertid et Par teologiske Kandidater, som i Aaret 1865 kom og lejede et saadant Stuehus af en nedlagt Gaard i Askov, Malt Sogn, i det sydlige Jylland, tæt nord for Grænsen.

Ludvig Schrøder skulde give 80 Kr. i halvaarlig Leje for den straa-tækte Længe og et nyt mindre Hus, som Ejeren forpligtede sig til at opføre. Hans Ven og Stalbroder H. Nutzhorn lejede sig ind hos en Bonde i Nabolaget. For en tredje Medarbejder, Dyrlæge R. Fenger, sattes et Kammer i Stand. Og saa, den 3. November 1865, aabnedes Askov Højskole.

Det var maaske ikke paa selve Aabningsdagen, men i hvert Fald meget snart efter, at man under et folkeligt Møde i Skolestuen maatte brække Loftbrædderne op mellem to Bjælker for at skaffe lidt Ventilation.

Det Hele var ikke nær saa fint som Rødding Højskole i Nordslesvig, hvor de samme tre Mænd havde arbejdet sammen det sidste Par Aar inden Krigen. Men saa meget desto friskere og kraftigere var denne ny Begyndelse paa bar Bund Nord for Grænsen. Der var noget nybyggeragtigt over det Hele. Hvem der kom i Berøring med dette i ydre Henseende saa overordentlig beskedne Foretagende, maatte saa Indtryk af, at her skulde noget Stort sættes i Værk med smaa materielle Midler, men med en saa meget stærkere Aandens Hjælp.

Det varede ikke længe, før V. Schrøder kunde købe de to straatækte Huse for 5000 Kr., og nu var han Ejer af Askov Højskole. Desuden hjalp gode Venner ham til at saa købt et Stykke Jord, saa han kunde holde et Par Køer. Og hvad der nu gennem 40 Aar er voxet op paa den skaldede Plet, og hvorledes hele Egnens Præg er blevet forandret — ja, det kan enhver overbevise sig om ved at aflægge Stedet et Besøg. Man vil endnu træffe baade Schrøder og Nuthorn, der som Askovs Patriarker kan se tilbage paa et virkelig stolt og smukt Livsværk.

Blandt dem, der i deres Ungdom har modtaget befrugtende Indtryk af Ludvig Schrøder, er ogsaa Forfatteren af disse Linjer. Jeg er ikke Askovit hverken i den ene eller den anden Forstand. Men jeg yder villig min Tribut til Ludv. Schrøder som en af de Skikkelser, jeg under min Udvikling er kommen i Berøring med og har lært at se op til.

Det Hele var ikke nær saa fint som Rødding Højskole i Nordslesvig, hvor de samme tre Mænd havde arbejdet sammen det sidste Par Aar inden Krigen. Men saa meget desto friskere og kraftigere var denne ny Begyndelse paa bar Bund Nord for Grænsen. Der var noget nybyggeragtigt over det Hele. Hvem der kom i Berøring med dette i ydre Henseende saa overordentlig beskedne Foretagende, maatte faa Indtryk af, at her skulde noget Stort sættes i Værk med smaa materielle Midler, men med en saa meget stærkere Aandens Hjælp.

Det varede ikke længe, før L. Schrøder kunde købe de to straatækte Huse for 5000 Kr., og nu var han Ejer af Askov Højskole. Desuden hjalp gode Venner ham til at faa købt et Stykke Jord, saa han kunde holde et Par Køer. Og hvad der nu gennem 40 Aar er voxet op paa den skaldede Plet, og hvorledes hele Egnens Præg er blevet forandret — ja, det kan enhver overbevise sig om ved at aflægge Stedet et Besøg. Man vil endnu træffe baade Schrøder og Nuthorn, der som Askovs Patriarker kan se tilbage paa et virkelig stolt og smukt Livsværk.

Blandt dem, der i deres Ungdom har modtaget befrugtende Indtryk af Ludvig Schrøder, er ogsaa Forfatteren af disse Linjer. Jeg er ikke Askovit hverken i den ene eller den anden Forstand. Men jeg yder villig min Tribut til Ludv. Schrøder som en af de Skikkelser, jeg under min Udvikling er kommen i Berøring med og har lært at se op til.

Det var noget af en Begivenhed, da jeg første Gang saa den Mand paa en Talerstol og igennem ham fik gjort Bekendtskab med det folkelige Foredrag.

Det imponerende hos ham laa i hans stille Ro — som han stod der med det lange, mørke Haar og sorte Slæg, som han ganske smaat pillede i, medens han saa ud over os med tankefuldt Blik.

Hans Ordføjninger var overordentlig jævne, og hans Udtale ganske dagligdags. Da han gentagne Gange ytrede sig om, at han vilde „paje“ paa det og det, fandt Forfatterinden Pauline Worm, der var blandt Tilhørerne, at hun burde træde i Skranken for Foredragssprogets akademiske Renhed og sagde rettende „peege“. Men Schrøder smilede blot og vedblev at „paje“.

Dersom gamle Pauline Worm havde forud kunnet være Vidne til, hvad der siden har været præsteret af folkelige Foredragsholdere i Retning af formløs Fremstilling og usoigneret Udtale, da vilde hun sikkert ikke have fundet Anledning til at anholde Ludvig Schrøder. Thi om hans Form end var meget jævn, var den fast og klar. I Virkeligheden var det et Mønster paa et velbygget Foredrag, og det prægede sig dybt og tydeligt i Tilhørernes Erindring.

Det var noget af en Begivenhed, da jeg første Gang saa den Mand paa en Talerstol og igennem ham fik gjort Bekendtskab med det folkelige Foredrag.

Det imponerende hos ham laa i hans stille Ro - som han stod der med det lange, mørke Haar og korte Skæg, som han ganske smaat pillede i, medens han saa ud over os med tankefuldt Blik.

Hans Ordføjninger var overordentlig jævne og hans Udtale ganske dagligdags. Da han gentagne Gange ytrede sig om, at han vilde „paje“ paa det og det, fandt Forfatterinden Pauline Worm, der var blandt Tilhørerne, at hun burde træde i Skranken for Foredragssprogets akademiske Renhed og sagde rettende „peege“. Men Schrøder smilede blot og vedblev at „paje“.

Dersom gamle Pauline Worm havde forud kunnet være Vidne til, hvad der siden har været præsteret af folkelige Foredragsholdere i Retning af formløs Fremstilling og usoigneret Udtale, da vilde hun sikkert ikke have fundet Anledning til at anholde Ludvig Schrøder. Thi om hans Form end var meget jævn, var den fast og klar. I Virkeligheden var det et Mønster paa et velbygget Foredrag, og det prægede sig dybt og tydeligt i Tilhørernes Erindring.

**Pauline Worm (1825-1883): Forfatter og kvindesagsforkæmper.
Hun var den første danske kvinde, der holdt et offentligt foredrag (1865).
Og hun var en varm talsmand for modersmålet, fædrelandet og dets forsvar -
- i talrige artikler og digte i blade og tidsskrifter.**

Siden har jeg adskillige Gange — især i de yngre Aar — haft Lejlighed til at høre Schrøder og har al Tid gensundet hans Foredrags fortrinlige Egenskaber og atter fornummet hans Personligheds stilsfærdige Magt til at beherske en Tilhørerskare — eller lad mig hellere sige: et Auditorium. Thi det er ingenlunde enhver Tilhørerskare, Schrøder vilde kunne tage det op med. At han ikke har kunnet befinde sig rigtig vel som Medlem af Rigsdagen, forstaar man saa godt, naar man ser, hvor mildest talt uandægtigt de ærede Medlemmer teer sig over for hinanden. Schrøders Tilhørere skal sidde pænt stille, og allerhelst skal han have dem hjemme paa Askov som sine egne Elever.

Der har ogsaa jeg siddet — ganske vist kun for nogle faa Dage — midt iblandt hans Elever og hørt ham udvikle sit verdenshistoriske Syn for den opmærksomme Skare. Ogsaa ved Nutzhorns Fødde har jeg taget Plads og faaet beriget min fædrelandshistoriske Kundskab og misundt dem, der saaledes Dag efter Dag havde Lejlighed til at følge hans paa en Gang grundige og livlige Fremstilling af vort Folks Liv.

Ja, det er nu en Del Aar siden, Tiden gik, og jeg holdt op at komme til Askov. Der var Ting, vi ikke kunde spænds om. Og det kan vi vel fremdeles ikke.

Men det skal vi i Dag ikke røre ved, og intet kan være mig kærere end at føje et lille Blad til den Hæderskrans, der fra hele Landet rækkes Askov Højskole, dens trofaste og dygtige Stab af Lærere og først og sidst dens Grundlægger og Forstander gennem 40 Aar: Ludvig Schrøder.

(„Polit.“) Morten Pontoppidan.

Siden har jeg adskillige Gange - især i de yngre Aar - haft Lejlighed til at høre Schrøder og har al Tid gensundet hans Foredrags fortrinlige Egenskaber og atter fornummet hans Personligheds stilsfærdige Magt til at beherske en Tilhørerskare - eller lad mig hellere sige: et Auditorium. Thi det er ingenlunde enhver Tilhørerskare, Schrøder vilde kunne tage det op med. At han ikke har kunnet befinde sig rigtig vel som Medlem af Rigsdagen, forstaar man saa godt, naar man ser, hvor mildest talt uandægtigt de ærede Medlemmer teer sig over for hinanden. Schrøders Tilhørere skal sidde pænt stille, og allerhelst skal han have dem hjemme paa Askov som sine egne Elever.

Der har ogsaa jeg siddet - ganske vist kun for nogle faa Dage - midt iblandt hans Elever og hørt ham udvikle sit verdenshistoriske Syn for den opmærksomme Skare. Ogsaa ved Nutzhorns Fødde har jeg taget Plads og faaet beriget min fædrelandshistoriske Kundskab og misundt dem, der saaledes Dag efter Dag havde Lejlighed til at følge hans paa en Gang grundige og livlige Fremstilling af vort Folks Liv.

Ja, det er nu en Del Aar siden, Tiden gik, og jeg holdt op at komme til Askov. Der var Ting, vi ikke kunde spænds om. Og det kan vi vel fremdeles ikke.

Men det skal vi i Dag ikke røre ved, og intet kan være mig kærere end at føje et lille Blad til den Hæderskrans, der fra hele Landet rækkes Askov Højskole, dens trofaste og dygtige Stab af Lærere og først og sidst dens Grundlægger og Forstander gennem 40 Aar: Ludvig Schrøder.

(„Polit.“) Morten Pontoppidan.

**Morten Oxenbøll Pontoppidan (1851-1931): Præst og forfatter.
Broder til lægerne Erik og Knud og forfatteren Henrik Pontoppidan.
Uenig med den grundtvigske opfattelse af den apostolske trosbekendelse.**